

תבנית עיצוב: המפעל

(factory design pattern)

כמה מלים על תבניות עיצוב

- תבנית עיצוב היא פתרון מקובל לבעית תיכון נפוצה בתכנות מונחה עצמים.
- תבנית עיצוב מתארת כיצד לבנות מחלקות כדי לענות על הדרישה הנתונה.
- מספקת מבנה כללי שיש להשתמש בו כשמממשים חלק מתכנית.
- לא מתארת את המבנה של כל המערכת.
- לא מתארת אלגוריתמים ספציפיים.
- מתמקדת בקשר בין מחלקות.
- מתארת ניסיון מצטבר של מתכננים, שניתן ללמד ועוזר לתקשורת בין מהנדסי תוכנה.

בנאים ומחלקת הלקוח

ניזכר בבנאי של המחלקה מלבן ובמתודה `bottomRight` ■

```
/** constructor using coordinates */  
public Rectangle(double x1, double y1, double x2, double y2) {  
    topRight = ???;  
    bottomLeft = ???;  
}
```

```
/** returns a point representing the bottom-right corner of the  
rectangle*/  
public IPoint bottomRight() {  
    return ???;  
}
```

כזכור, במקום סימני השאלה אמור להופיע בנאי של נקודה, ואולם למנשק `IPoint` אין בנאי, ואם נציין שם של בנאי של מחלקה קונקרטית אנו מפרים את חוסר התלות בין המלבן וקודקודיו ■

בנאים ומחלקת הלקוח

■ **נסיון ראשון:** נגדיר במנשק IPoint את המתודה:
IPoint createPoint() אשר תמומש בכל אחת
מהמחלקות הממשות ליצור נקודה חדשה ולהחזיר
אותה

■ **בעיה:** כדי להשתמש במתודה יש להפעיל אותה על
עצמים שנוצרו כבר, בבנאי של Rectangle עוד לא
נוצרה אף נקודה

בנאים ומחלקת הלקוח

■ נסיון שני: נגדיר את המתודה כסטטית:

```
static IPoint createPoint()
```

■ בעיה: לא ניתן להגדיר במנשקים מתודות סטטיות

שימוש במפעלים (factory design pattern)

- נגדיר מחלקה, שתכיל מתודה (אולי סטטית) שתפקידה יהיה להגדיר נקודות חדשות
- מחלקה כזו מכונה **מפעל (factory)**, והיא תהיה שדה במחלקה `Rectangle`
- לקוח טיפוסים של מלבן:

```
IPoint tr = new PolarPoint(3.0, (1.0/4.0) * Math.PI);
```

```
IPoint bl = new CartesianPoint(1.0, 1.0);
```

```
PointFactory factory = new PointFactory();
```

```
Rectangle rect = new Rectangle(bl, tr, factory);
```



```
public class PointFactory {
```

```
    public PointFactory(boolean usingCartesian, boolean usingPolar) {  
        this.usingCartesian = usingCartesian;  
        this.usingPolar = usingPolar;  
    }
```

```
    public PointFactory() {  
        this(false, false);  
    }
```

```
    public IPoint createPoint(double x, double y) {  
        if (usingCartesian && !usingPolar)  
            return new CartesianPoint(x, y);  
  
        if (usingPolar && !usingCartesian)  
            return new PolarPoint(Math.sqrt(x*x + y*y), Math.atan2(y, x));  
  
        return new SmartPoint(x, y);  
    }
```

```
    private boolean usingCartesian;  
    private boolean usingPolar;
```

```
}
```



```
public class Rectangle {
```

```
    private PointFactory factory;
```

```
    private IPoint topRight;
```

```
    private IPoint bottomLeft;
```

```
    /** constructor using points */
```

```
    public Rectangle(IPoint bottomLeft, IPoint topRight, PointFactory factory) {
```

```
        this.bottomLeft = bottomLeft;
```

```
        this.topRight = topRight;
```

```
        this.factory = factory;
```

```
    }
```

```
    /** constructor using coordinates */
```

```
    public Rectangle(double x1, double y1, double x2, double y2, PointFactory factory) {
```

```
        this.factory = factory;
```

```
        topRight = factory.createPoint(x1,y1);
```

```
        bottomLeft = factory.createPoint(x2,y2);
```

```
    }
```

כעת אין למחלקה Rectangle
תלות במחלקת הנקודה כלל

מדוע שימוש במפעלים עדיף?

- הרי עכשיו יש תלות בין המפעל ובין הנקודה, האם לא העברנו את הבעיה ממקום למקום?
- מחלקת המלבן היא מחלקה כללית, המיועדת לשימוש נרחב עם מגוון נקודות שכבר נכתבו ושטרם נכתבו
- מחלקת המלבן נוסף על היותה לקוח של המנשק IPoint משמשת גם ספק כלפי צד שלישי (שירצה ליצור מלבנים – למשל תוכנית גרפיקה)
- לקוחות המחלקה Rectangle הם אלו שצריכים להכיר את מגוון הנקודות הזמין לשימוש. מחלקת המפעל חוסכת מהם את ההתעסקות בפרטים אלה (פגיעה בהפשטה)
- שימוש במפעלים מדגיש את ההבדל בין הידע שיש לכותב ספרייה לעומת הידע שיש לכותב אפליקציה. זמינות המימושים (לדוגמא של טיפוס הנקודה) תהיה ידועה במלואה רק בזמן קונפיגורציה

בנאים עם שם

(named constructor idiom)

- נשתמש באותו הטריק של המפעל כדי "להעמיס בנאים" עם אותה חתימה
- מוטיבציה: המחלקה SmartPoint יודעת לטפל בצורה יעילה גם בייצוג קרטזי וגם בייצוג קוטבי. ואולם הבנאי שלה מקבל רק ייצוג קרטזי (כי לא ניתן להעמיס בנאים עם אותה חתימה)
- נוסף למחלקה את המתודות createPolar ו- createCartesian שיקבלו את שיעורי הנקודה המבוקשת בשני הייצוגים
- כדי להדגיש את הסימטריה של הייצוגים נהפוך את הבנאי לפרטי. כך לקוח מפוזר לא יוכל ליצור נקודה מבלי להיות מודע לייצוג שבו הוא משתמש

```
/** Default Constructor for private use */  
private SmartPoint(){  
}
```

```
public static SmartPoint createPolar(double r, double theta) {  
    SmartPoint result = new SmartPoint();  
    result.r = r;  
    result.theta = theta;  
    result.polar = true;  
    return result;  
}
```

```
public static SmartPoint createCartesian(double x, double y) {  
    SmartPoint result = new SmartPoint();  
    result.x = x;  
    result.y = y;  
    result.cartesian = true;  
    return result;  
}
```

לסיכום

- מנשקים הם רכיב מפתח בעיצוב תוכנה
- הם אינם מייעלים בהכרח את קוד הספק
- מנשקים עשויים לתרום לחסכון בשכפול קוד לקוח
- פולימורפיזם מושג ב Java ע"י מנגנון ה dynamic dispatch – הפונקציה "המתאימה" תקרא בזמן ריצה
- ריבוי מנשקים מאפשר התמקדות בתכונות מסוימות של מחלקה (משקפיים)

תוכנה 1 בשפת Java
שיעור מספר 6: מקושרים

ליאור וולף
ליאור שפירא

בית הספר למדעי המחשב
אוניברסיטת תל אביב

על סדר היום

- נתחיל בדוגמא נאיבית של מבנה מקושר
- נכליל את המבנה ע"י הכללת טיפוסים
- נדון בייצוג הכרות אינטימית בשפת התכנות
- נדון בהפשטת מעבר סידרתי על נתונים והשלכותיו

מבנים מקושרים

■ כדי לייצג מבנים מקושרים, כגון רשימה מקושרת, עץ, וכדומה, מגדירים מחלקות שכוללות שדות שמתייחסים לעצמים נוספים מאותה מחלקה (ולפעמים גם למחלקות נוספות).

■ כדוגמה פשוטה ביותר, נגדיר מחלקה `IntCell` שעצמים בה מייצגים אברים ברשימות מקושרות של שלמים.

■ המחלקה מייצאת **בנאי** ליצירת עצם כאשר התוכן (שלם) והאבר הבא הם פרמטרים.

■ המחלקה מייצאת **שאליות** עבור התוכן והאבר הבא, ו**פקודות** לשינוי האבר הבא, ולהדפסת תוכן הרשימה מהאבר הנוכחי

■ השדות מוגדרים כפרטיים – מוסתרים מהלקוחות

■ המבנה `IntCell` אנלוגי למבנה `cons` משפת `Scheme`:

■ `cont ()` אנלוגי ל `car`

■ `next ()` אנלוגי ל `cdr`

class IntCell

```
public class IntCell {  
  
    private int cont;  
    private IntCell next;  
  
    public IntCell(int cont, IntCell next) {  
        this.cont = cont;  
        this.next = next;  
    }  
  
    public int cont() {  
        return cont;  
    }  
}
```


class IntCell

```
public IntCell next() {  
    return next;  
}
```

```
public void setNext(IntCell next) {  
    this.next = next;  
}
```

```
public void printList() {  
    System.out.print("List: ");  
  
    for (IntCell y = this; y != null; y = y.next())  
        System.out.print(y.cont() + " ");  
  
    System.out.println();  
}
```

משתנה העזר של הלולאה
הוא מטיפוס IntCell

```
}
```

מחלקה לביצוע בדיקות

- כדי לבדוק שהמחלקה שכתבנו פועלת כנדרש, נכתוב מחלקה התחלתית לבדיקה, שתכיל שרות הראשי `main`.
- בהמשך הקורס נעסוק בנושא בדיקות (testing) אך כרגע נציין שעלינו לבחור מקרי בדיקה שמכסים אפשרויות שונות כדי שנוכל לגלות שגיאות (אם יש)
- חשוב! שגיאות של מחלקה או שרות מוגדרות בהקשר של החוזה של המחלקה. אם למחלקה (או לשרות שלה) אין חוזה מפורש לא ברור מהי ההתנהגות ה"נכונה" במקרי קצה
- בהרצאה היום נסתפק באינטואיציה שיש לנו לגבי רשימות מקושרות

מחלקה לביצוע בדיקות

```
public class Test {  
  
    public static void main(String[] args) {  
        IntCell x = null;  
        IntCell y = new IntCell(5,x);  
        y.printList();  
        IntCell z = new IntCell(3,y);  
        z.printList();  
        z.setNext(new IntCell(2,y));  
        z.printList();  
        y.printList();  
    }  
}
```

מחלקה לביצוע בדיקות – הפלט

List: 5

List: 3 5

List: 3 2 5

List: 5

- איך ניצור מבנה מקושר של תווים? או של מחרוזות?
- יצירת מחלקה חדשה כגון `CharCell` או `StringCell`
- תשכפל הרבה מהלוגיקה הקיימת ב `IntCell`
- יש צורך בהפשטת הטיפוס `int` מטיפוס הנתונים `Cell`
- היינו רוצים להכליל את הטיפוס `Cell` לעבוד עם כל סוגי הטיפוסים

מחלקות ושרותים מוכללים (גנריים)

- החל מגירסא 1.5 (נקראת גם 5.0) ג'אווה מאפשרת הגדרת מחלקות גנריות ושרותים גנריים (Generics)
- מחלקה גנרית מגדירה **טיפוס גנרי**, שמציין אחד או יותר **משתני טיפוס** (type variables) בתוך סוגריים משולשים.
- עקב ההוספה המאוחרת לשפה (והדרישה שקוד שנכתב קודם יוכל לעבוד ביחד עם קוד חדש), ומשיקולים של יעילות המימוש, כללי השפה לגבי טיפוסים גנריים הם מורכבים.

מחלקות ושרותים מוכללים (גנריים)

- רעיון דומה קיים גם בשפת התכנות C++
- ב C++ נקראת תכונה זו תבנית (template)
- כרגע נציג רק את המקרה הפשוט. בהמשך נחזור לדון בנושא ביתר פירוט.
- דוגמא ראשונה – הכללה של המחלקה `IntCell` לייצוג תא שתוכנו מטיפוס פרמטרי `T`, כך שכל התאים ברשימה הם מאותו הטיפוס.

Cell <T>

```
public class Cell <T> {  
    private T cont;  
    private Cell <T> next;  
  
    public Cell (T cont, Cell <T> next) {  
        this.cont = cont;  
        this.next = next;  
    }  
}
```

Cell <T>

```
public T cont() {  
    return cont;  
}
```

```
public Cell <T> next() {  
    return next;  
}
```

```
public void setNext(Cell <T> next) {  
    this.next = next;  
}
```


Cell <T>

```
public void printList() {  
    System.out.print("List: ");  
    for (Cell <T> y = this; y != null; y = y.next())  
        System.out.print(y.cont() + " ");  
    System.out.println();  
}  
}
```

מה השתנה במחלקה?

- לכותרת המחלקה נוסף משתנה הטיפוס **T**
- מקובל ששמות משתני טיפוס הם אות גדולה אחת אולם זו אינה דרישה תחבירית, ניתן לקרוא למשתנה הטיפוס בשם משמעותי
- הטיפוס שמוגדר הוא **Cell <T>**
- הטיפוס של כל שדה, פרמטר, משתנה זמני, וכל טיפוס מוחזר של שרות שהיה **int** יוחלף ב **T**
- הטיפוס של כל שדה, פרמטר, משתנה זמני, וכל טיפוס מוחזר של שרות שהיה **Cell** יוחלף ב **Cell<T>**

שימוש בטיפוס גנרי

כדי להשתמש בטיפוס גנרי יש לספק, בהצהרה על משתנה, ובקריאה לבנאי, טיפוס קונקרטי עבור כל משתנה טיפוס שלו.

לדוגמא: `Cell <Integer>` ■

באנלוגיה להגדרת שרות וקריאה לו, משתנה טיפוס בהגדרת המחלקה מהווה מעין פרמטר פורמלי, והטיפוס הקונקרטי הוא מעין פרמטר אקטואלי. ■

שימוש בטיפוס גנרי

■ הטיפוס הקונקרטי חייב להיות טיפוס הפנייה, כלומר אינו יכול להיות פרימיטיבי.

■ אם רוצים ליצור למשל תאים שתוכנם הוא מספר שלם, **לא ניתן** לכתוב `Cell <int>`

■ לצורך זה נזדקק לטיפוסים עוטפים
(wrapper type)

טיפוסים עוטפים (wrappers)

- לכל טיפוס פרימיטיבי קיים בג'אווה טיפוס הפנייה מתאים:
  - ל- `float` העוטף `Float` , ל- `double` העוטף `Double` וכו'
  - יוצאי דופן: `int` המתאים ל- `Integer` , ו- `char` המתאים ל- `Character`
- כל הטיפוסים העוטפים מקובעים (`immutable`)
- הטיפוסים העוטפים שימושיים כאשר יש צורך בעצם (למשל ביצירת אוספים של ערכים, ובשימוש בטיפוס גנרי)

Boxing and Unboxing

ניתן לתרגם טיפוס פרימיטיבי לטיפוס העוטף שלו (boxing) ע"י קריאה לבנאי המתאים: ■

```
char pc = 'c';  
Character rc = new Character(pc);
```

ניתן לתרגם טיפוס עוטף לטיפוס הפרימיטיבי המתאים (unboxing) ע"י שימוש במתודות xxxValue המתאימות: ■

```
Float rf = new Float(3.0);  
float pf = rf.floatValue();
```

ג'אווה 1.5 מאפשרת מעבר אוטומטי בין טיפוס פרימיטיבי לטיפוס העוטף שלו: ■

```
Integer i = 0; // autoboxing  
int n = i; // autounboxing  
if(n==i) // true  
    i++; // i==1  
System.out.println(i+n); // 1
```

בחזרה לשימוש בטיפוס גנרי

נראה מחלקה שמשתמשת ב `Cell <T>` , שהיא אנלוגית למחלקה `IntCell` שהשתמשה ב

```
public class TestGen {  
  
    public static void main(String[] args) {  
        Cell <Integer> x = null;  
        Cell <Integer> y = new Cell<Integer>(5,x);  
        y.printList();  
        Cell<Integer> z = new Cell <Integer>(3,y);  
        z.printList();  
        z.setNext(new Cell <Integer>(2,y));  
        z.printList();  
        y.printList();  
    }  
}
```

עוד על שימוש בטיפוס גנרי

ניתן להגדיר משתנה (שדה, משתנה זמני, פרמטר) גם
מהטיפוס `Cell <Cell <Integer>>`

מה מייצג הטיפוס הזה? ■

דוגמא של הצהרה עם אתחול: ■

```
Cell <Cell <Integer> > q =  
    new Cell <Cell <Integer>>  
        (new Cell<Integer> (8,null), null);
```


מי אתה `Cell<T>` ?

■ האם `Cell<T>` באמת מייצג רשימה מקושרת?

■ בשפת Scheme התשובה היא כן. אולם ב Java יש בשפה אמצעים טובים יותר להפשטת טיפוסים

■ `Cell` אינו רשימה – הוא תא

■ ניתן (וצריך!) לבטא את שני הרעיונות **רשימה ותא** כטיפוסים בשפה עם תכונות המתאימות לרמת ההפשטה שלהן

■ נציג את המחלקה `MyList<T>` המייצגת רשימה

קרוב ראשון ל- MyList<T>

```
public class MyList <T> {  
  
    private Cell <T> head;  
  
    public MyList (Cell <T> head) {  
        this.head = head;  
    }  
  
    public Cell<T> getHead() {  
        return head;  
    }  
  
    public void printList() {  
        System.out.print("List: ");  
        for (Cell <T> y = head; y != null; y = y.next())  
            System.out.print(y.cont() + " ");  
        System.out.println();  
    }  
}
```

המחלקה נקראת MyList ולא List
כדי שלא נתבלבל בינה ובין
java.util.List מהספרייה
הסטנדרטית של Java

חסרונות המימוש

- מימוש הרשימה אמור להיות חלק מהייצוג הפנימי שלה ומוסתר מהלקוח
- במימוש המוצע לקוחות המחלקה `MyList` צריכים להכיר גם את המחלקה `Cell`

```
Cell <Integer> x = null;  
Cell <Integer> y = new Cell<Integer>(5,x);  
Cell <Integer> z = new Cell<Integer>(3,y);  
  
MyList<Integer> l = new MyList<Integer>(z);  
l.printList();
```

- הדבר פוגע בהפשטת רשימה מקושרת
- למשל, אם בעתיד ירצה ספק `MyCell` להחליף את המימוש לרשימה דו-כיוונית

MyList<T> - קרוב שני

```
public class MyList<T> {  
  
    private Cell <T> head;  
    private Cell <T> curr;  
  
    public MyList (T... elements) {  
        this.head = null;  
        for (int i = elements.length-1; i >= 0; i--) {  
            head = new Cell<T>(elements[i], head);  
        }  
        curr = head;  
    }  
  
    public boolean atEnd(){  
        return curr == null;  
    }  
  
    /** @pre !atEnd() */  
    public void advance() {  
        curr = curr.next();  
    }  
}
```

המשך - MyList<T>

```
/** @pre !atEnd() */  
public T cont() {  
    return curr.cont();  
}
```

השרות אינו מחזיר את התא הנוכחי
(טיפוס Cell) אלא את התוכן של התא
הנוכחי (T)

```
/** @pre !atEnd() */  
public void addNext(T elem) {  
    Cell<T> temp = new Cell<T>(elem, curr.next());  
    curr.setNext(temp);  
}
```

```
public void printList() {  
    System.out.print("List: ");  
    for (Cell <T> y = head; y != null; y = y.next())  
        System.out.print(y.cont() + " ");  
    System.out.println();  
}
```

ידפיס את תוצאת הפעלת השרות
toString של הטיפוס T על y.cont()

MyList<T>

■ כעת לקוח הרשימה (MyList) אינו מודע לקיום מחלקת העזר
:Cell<T>

```
MyList<Integer> l = new MyList<Integer>(3,5);  
l.printList();  
l.advance();  
l.addNext(4);  
l.printList();
```

MyList<T>

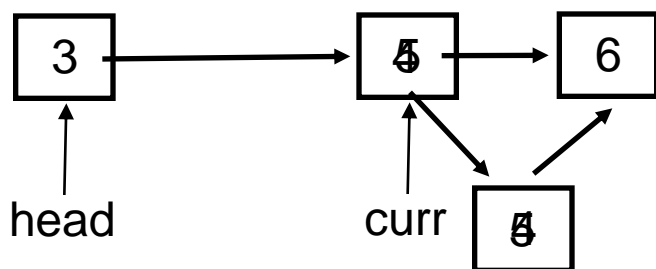
■ איך נממש את השרות `addHere(int x)` – שרות המוסיף

■ בשונה מהשרות `addNext()` אנו צריכים לשנות את ההצבעה לתא `curr`. לשם כך ניתן לנקוט כמה גישות:

■ גישה א': תחזוקה של `prev` נוסף על `curr`

■ גישה ב': נרוץ מתחילת הרשימה עד המקום אחד לפני הנוכחי (ע"י השוואת `next()` של כל תא ל `curr`)

■ גישה ג': החלפת תכני התאים

4

יחסים אינטימיים

גישות א' ו- ב' פשוטות יותר רעיונית אך פחות אלגנטיות (תחזוקה, ביצועים) ■

ננסה לממש את גישה ג' ■

```
/** @pre !atEnd() */  
public void addHere(T elem) {  
    addNext(elem);  
    curr.next().cont = curr; cont();  
    curr.cont = elem;  
}
```

אולי במקרה זה דרישת הפרטיות של נראות של השדה `cont` היא מוגזמת? ■

■ הקלת הנראות של שדה אינה מוצדקת

■ ואולם, המחלקה `Cell<T>` היא מחלקת עזר של `MyList <T>` ולכן יש הצדקה למתן הרשאות גישה חריגות ל- `MyList <T>` לשדותיה הפרטיים של `Cell<T>`

גם לו היתה ל `Cell` המתודה `setCont()` ניתן היה לאמר כי לאור השימוש התכוף שעושה הרשימה בשרותי התא, ניתן היה **משיקולי יעילות** לאפשר לה גישה ישירה לשדה זה ■

יחסים אינטימיים ב Java

- אם `MyList` | `Cell` באותה חבילה אפשר להשתמש בנראות חבילה - אבל אז כל מחלקה אחרת בחבילה תוכל גם היא לגשת לפריטים האלה של `Cell`
- ניתן להגדיר **אינטימיות** בין מחלקות ב Java ע"י הגדרת אחת המחלקות כ**מחלקה פנימית** של המחלקה האחרת
- מחלקות פנימיות הן מבנה תחבירי בשפת Java המבטא **בין השאר** הכרות אינטימית
- הערה על דרגות נראות:
  - דרגת הנראות ב Java היא **ברמת המחלקה**. כלומר עצם מטיפוס כלשהו יכול לגשת גם לשדות הפרטיים של עצם אחר מאותו הטיפוס
  - ניתן היה לחשוב גם על נראות **ברמת העצם** (לא קיים ב Java)

Inner Classes

■ מחלקה פנימית היא מחלקה שהוגדרה בתחום (Scope – בין המסולסליים) של מחלקה אחרת

■ דוגמא:

```
public class House {  
    private String address;  
    private Room[] rooms;  
    public class Room {  
        private double width;  
        private double height;  
    }  
}
```

שימוש לב!

Room אינה שדה של
המחלקה House

אם רוצים ליצור שדה
כזה יש לעשות זאת
במפורש

מחלקות פנימיות

■ הגדרת מחלקה כפנימית מרמזת על היחס בין המחלקה הפנימית והמחלקה העוטפת:

- למחלקה הפנימית יש משמעות רק בהקשר של המחלקה החיצונית
- למחלקה הפנימית יש הכרות אינטימית עם המחלקה החיצונית
- המחלקה הפנימית היא מחלקת עזר של המחלקה החיצונית

■ דוגמאות:

■ **Iterator** - **Collection**

■ **Brain** - **Body**

■ מבני נתונים המוגדרים ברקורסיה: **Cell** - **List**

סוגי מחלקות פנימיות

- ב Java כל מופע של עצם מטיפוס המחלקה הפנימית משויך לעצם מטיפוס המחלקה העוטפת
- השלכות
  - תחביר מיוחד לבנאי
  - לעצם מטיפוס המחלקה הפנימית יש שדה הפנייה שמיוצר אוטומטית לעצם מהמחלקה העוטפת
  - כתוצאה מכך יש למחלה הפנימית גישה לשדות ולשרותים (אפילו פרטיים!) של המחלקה העוטפת ולהיפך
- ניתן להגדיר מחלקה פנימית כ `static` ובכך לציין שהיא אינה קשורה למופע מסוים של המחלקה העוטפת
  - הדבר אנלוגי למחלקה שכל שרותיה הוגדרו כ `static` והיא משמשת כספריה עבור מחלקה מסוימת
  - בשפת C++ יחס זה מושג ע"י הגדרת יחס `friend`
- ניתן להגדיר מחלקה פנימית בתוך מתודה של המחלקה החיצונית
- ניתן להגדיר מחלקה פנימית אנונימית - הדבר שימושי במיוחד בספריות GUI. פרטים בהמשך הקורס

חזרה ל Cell | MyList

- כדי להסתיר מהלקוח של הרשימה את הייצוג הפנימי, וכדי לאפשר גישה לשדות הפרטיים של Cell נכתוב את Cell כמחלקה מקוננת, פרטית בתוך MyList
- האם מחלקה פנימית סטטית או לא?
  - אפשרות אחת: Cell אינה סטטית
    - אז כל עצם מסוג Cell משויך לעצם MyList כלומר לרשימה מסוימת, ומאפשר לעצם להכיר את הרשימה בה הוא מופיע.
    - אבל מה נעשה אם הוא יעבור לרשימה אחרת?
    - למעשה זה בלתי אפשרי! האבר (התוכן) יכול להיות מוכנס לרשימה אחרת, אבל לא העצם מטיפוס Cell
  - אפשרות שנייה: Cell סטטית
    - מה ההשלכות מבחינת הגנריות?

רשימה עם מחלקה מקוננת

- אם `Cell` מחלקה מקוננת לא סטטית בתוך `MyList` היא לא חייבת להיות מוגדרת כגנרית. טיפוס התוכן של ה `Cell` נקבע על פי הפרמטר האקטואלי של עצם ה `MyList` המתאים.
- כלומר הרשימה קובעת את סוג אבריה, וכל האברים שנוצרים עבור רשימה מסוימת שותפים לאותו
- קצת יותר קל לכתוב את הקוד
- הערה: נראות השדות והשרותים של מחלקה מקוננת פרטית אינה משמעותית (בכל מקרה ידועים למחלקה העוטפת ורק לה).

```

public class MyList<T> {

    private class Cell {
        private T cont;
        private Cell next;

        public T cont() { return cont; }
        public Cell next() { return next; }
        // ...
    }

    private Cell head;
    private Cell curr;

    public MyList(...) { ... }

    public boolean atEnd() { return curr == null; }

    /** @pre !atEnd() */
    public void advance() { curr = curr.next(); }

    // ...

}

```

רשימה עם מחלקה מקוננת סטטית

■ אם Cell סטטית היא חייבת להיות גנרית, כי אחרת, עבור:

```
private T cont;
```

נקבל הודעת שגיאה:

Cannot make a static reference to the non-static type T

■ כי אם Cell סטטית, היא לא מתייחסת לעצם מטיפוס MyList, שטיפוס האבר שלו נקבע ביצירתו, אלא למחלקה MyList <T> שבה לא נקבע טיפוס קונקרטי ל T

■ אם כן, מה הפרמטר הגנרי שלה? T או אחר?

■ שתי האפשרויות הן חוקיות, אבל צריך להבין שבכל מקרה אלה שני משתנים שונים, והשימוש עלול להיות מבלבל


```
public class MyList<T> {
```

```
    private static class Cell<S> {  
        private S cont;  
        private Cell<S> next;  
  
        public Cell(S cont, Cell<S> next) {  
            this.cont = cont;  
            this.next = next;  
        }  
  
        public S cont() { return cont; }  
        public Cell next() { return next; }  
        // ...  
    }  
}
```

```
    private Cell<T> head;  
    private Cell<T> curr;
```

```
    public MyList(/* ... */) { ... }
```

```
    public boolean atEnd() { return curr == null; }
```

```
    /** @pre !atEnd() */
```

```
    public void advance() { curr = curr.next(); }
```

```
    // ...
```

```
}
```

תוכנה 1 בשפת Java
אוניברסיטת תל אביב

דיון: `printList()`

■ `printList()` היא שרות גרוע

■ **בעיה:** השרות פונה למסך – זוהי החלטה שיש לשמור "לזמן קונפיגורציה". אולי הלקוח מעוניין להדפיס את המידע למקור אחר

■ **פתרון:** שימוש ב `toString` – שרות זה יחזיר את אברי הרשימה כמחרוזת והלקוח יעשה במחרוזת כרצונו

■ **בעיה:** השרות מכתוב את פורמט הדפסה (כותרות, רווחים, שורות חדשות) ומגביל את הלקוח לפורמט זה. הלקוח לא יכול לאסוף מידע זה בעצמו שכן הוא אפילו לא מכיר את המחלקה `Cell`

Iterator Design Pattern

- נפתור בעיה זו ע"י שימוש בתבנית התיכון (תבנית עיצוב) Iterator
- Iterator אינו חלק משפת התכנות אלא הוא מייצג קונספט, רעיון, קלישאה תכנותית שמאפשרת לייצג את רעיון סריקת מבנה נתונים כללי
- בשפות תכנות מוכוונות עצמים (C++, Java, C#) ממומשים איטרטורים שימושיים כטיפוס בספריה הסטנדרטית

איטרטור (סודר? אצן? סורק?)

- איטרטור הוא הפשטה של מעבר על מבנה נתונים כלשהו
- כדי לבצע פעולה ישירה על מבנה נתונים, יש לדעת כיצד הוא מיוצג
- גישה בעזרת איטרטור למבנה הנתונים מאפשרת למשתמש לסרוק מבנה נתונים ללא צורך להכיר את המבנה הפנימי שלו
- נדגים זאת על שני מבני נתונים המחזיקים תווים

הדפסת מערך (אינדקסים)

```
char[] letters = {'a','b','c','d','e','f'};
```

```
void printLetters() {  
    System.out.print("Letters: ");
```

גישה בעזרת
משתנה העזר
לנתון עצמו

```
    for (int i=0 ; i < letters.length ; i++) {  
        System.out.print(letters[i] + " ");  
    }
```

```
    System.out.println();
```

```
}
```

הגדרת
משתנה עזר
ואתחולו

בדיקה:
האם גלשנו

קידום משתנה
העזר (מעבר לאיבר
הבא)

הדפסת רשימה מקושרת

```
public class MyList<T> {
```

```
    ...
```

```
    public void printList() {
```

```
        System.out.print("Letters : ");
```

```
        for (Cell<T> y = head; y != null ; y = y.getNext()) {  
            System.out.print(y.getCont() + " ");
```

הגדרת
משתנה עזר
ואתחולו

```
        System.out.print("\n");
```

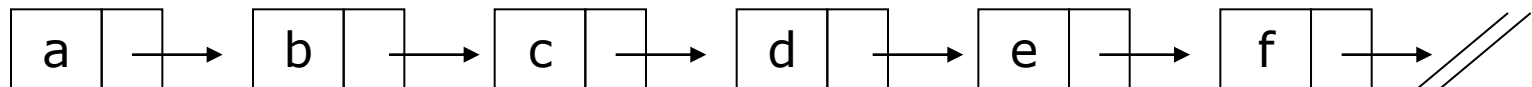
```
    }
```

```
}
```

בדיקה:
האם גלשנו

גישה בעזרת
משתנה העזר לנתון
עצמו

קידום משתנה
העזר (מעבר לאיבר
הבא)

הכרות אינטימית עם מבנה הנתונים

- 2 הדוגמאות הקודמות חושפות ידע מוקדם שיש לכותבת פונקצית ההדפסה על מבנה הנתונים:
  - היא יודעת איפה הוא מתחיל ואיפה הוא נגמר
  - היא מכירה את מבנה הטיפוס שבעזרתו ניתן לקבל את המידע השמור במצביע
  - היא יודעת איך לעבור מאיבר לאיבר שאחריו
- בדוגמת הרשימה המקושרת כותבת המחלקה `MyList` (הספקית) היא זו שכתבה את מתודת ההדפסה
- זה אינו מצב רצוי - זהו רק מקרה פרטי של פעולה אחת מני רבות של **שלקוחות** עשויים לרצות לבצע על מחלקה. על המחלקה לספק **כלים** ללקוחותיה לבצע פעולות כאלו בעצמם

האיטרטור

■ איטרטור הוא בעצם **מנשק** (interface) המגדיר פעולות יסודיות שבעזרתן ניתן לבצע מגוון רחב של פעולות על אוספים

■ ב Java טיפוס יקרא Iterator אם ניתן לבצע עליו 4 פעולות:

■ בדיקה האם גלשנו (`hasNext ()`)

■ קידום (`next ()`)

■ גישה לנתון עצמו (`next ()`)

■ הסרה של נתון (`remove ()`)

האיטרטור

■ כן, זה נורא! `next()` היא גם פקודה וגם שאילתה

■ ממש כשם שמימושים מסוימים של `pop()` על מחסנית גם מסירים את האיבר העליון וגם מחזירים אותו

■ בשפות אחרות (`C++` או `Eiffel`):

■ יש הפרדה בין קידום משתנה העזר והגישה לנתון

■ `remove()` אינה חלק משרותי איטרטור (וכך גם אנו סבורים)

אלגוריתם כללי להדפסת אוסף נתונים

■ נדפיס את האיברים השמורים במבנה נתונים `collection` כלשהו:

```
for (Iterator iter = collection.iterator();  
    iter.hasNext(); ) {  
    System.out.println(iter.next());  
}
```

גישה בעזרת
משתנה העזר לנתון
וקידומו לאיבר הבא

■ מבנה הנתונים עצמו אחראי לספק ללקוח איטור תיקני (עצם ממחלקה שמממשת את ממשק `Iterator`) המאותחל לתחילת מבנה הנתונים

■ אם נרצה שהמחלקה `MyList` תספק ללקוחותיה את האפשרות לסרוק את כל האיברים בתוך העליון לכתוב `Iterator`

הגדרת
משתנה עזר
ואתחולו

בדיקה:
האם גלשנו

תקני MyListIterator

```
class MyListIterator<S> implements Iterator<S> {  
    public MyListIterator(Cell<S> cell) {  
        this.curr = cell;  
    }  
  
    public boolean hasNext() {  
        return curr != null;  
    }  
  
    public S next() {  
        S result = curr.getCont();  
        curr = curr.getNext();  
        return result;  
    }  
  
    public void remove() {} // must be implemented  
  
    private Cell<S> curr;  
}
```

MyList<T> מספקת איטרטור ללקוחותיה

```
public class MyList<T> implements Iterable<T> {  
    //...  
    public Iterator<T> iterator() {  
        return new MyListIterator<T>(head);  
    }  
}
```

- מחלקות המממשות את המתודה `iterator()` בעצם מממשות את הממשק `Iterable<T>` המכיל מתודה זו בלבד

- הצימוד בין `MyList` ו-`MyListIterator` חזק. על כן מקובל לממש את האיטרטור כמחלקה פנימית של האוסף שעליו הוא פועל

- כעת הלקוח יכול לבצע פעולות על כל אברי הרשימה בלי לדעת מהו המבנה הפנימי שלה

printSquares

```
public void printSquares( Iterable<Integer> ds ) {  
    for (Iterator<Integer> iter = ds.iterator();  
        iter.hasNext();) {  
        int i = iter.next();  
        System.out.println(i*i);  
    }  
}
```

Autoboxing

What is the output for:

```
System.out.println( iter.next() * iter.next() );
```

(שמרו לכן על הפרדה בין פקודות לשאיתות)

■ הלקוח מדפיס את ריבועי אברי הרשימה בלי להשתמש בעובדה שזו אכן רשימה

■ טיפוס הארגומנט `MyList<Integer>` יכול להיות מוחלף בשם המנשק `Iterable<Integer>`, ואז הלקוח לא ידע אפילו את שמו של טיפוס מבנה הנתונים

for/in (foreach)

- לולאת for שמבצעת את אותה פעולה על כל אברי אוסף נתונים כלשהו כה שכיחה, עד שב Java 5.0 הוסיפו אותה לשפה בתחביר מיוחד (`for/in`)
- הקוד מהשקף הקודם שקול לקוד הבא:

```
public void printSquares (MyList<Integer> list) {  
    for (int i : list)  
        System.out.println(i*i);  
}
```

- יש לקרוא זאת כך:
"לכל איבר `i` מטיפוס `int` שבאוסף הנתונים `list`..."

- אוסף הנתונים `list` חייב לממש את הממשק `Iterable`

for/in (foreach)

■ ראינו כי מערכים מתנהגים כטיפוס `:Iterable`

```
int[] arr = {6,5,4,3,2,1};  
for (int i : arr) {  
    System.out.println(i*i);  
}
```

■ שימוש נכון במבנה `for/in` מייתר רבים משימושי האיטרטור